

● PREDVOJNI KOMUNISTI PRIPOVEDUJEJO

Težka, a pomembna in živahna leta

Daleč o že predvojna leta za vse tiste, ki o njih slišijo le pripovedovati, blizu pa so tistim, ki so jih doživljali sami. Zato pa je za slednje toliko prijetnejše vračanje v preteklost zdaj, ko je čas že deloma zbrisal spomine na težka doživljanja. Pomembno in nepozabno doživljanje za vsakega komunista je sprejem v komunistično partijo. Tudi v letih pred narodnoosvobodilno vojno ni bilo malo takih, ki so se odločili za organiziran upor proti takratnim političnim in družbenim razmeram. V letih od 1932 do 1938 se je za vstop v partijo odločilo osem naših občanov. V tej in v prihodnjih številkih bodo povedali, kako so jim v spominu ostala ta leta.

Kot prvega iz te osmerice smo obiskali Staneta Židana. Že takoj v začetku pogovora je dejal, da ni bil nikoli dober govornik, kar naj bi najbrž pomenilo, da bo tudi tokrat bolj redkobeseden. Obenem pa je še pripomnil, naj ga nikar ne hvalimo in ne opisujemo kot kakega izjemnega človeka.

Pa saj to sploh ni potrebno. Stane Židan je vse življenje preživel v »rdečem« Zalogu. Tu ga vsi dobro poznajo. Že njegov oče je bil komunist. Tako se je, ko je rasel ob njem, navzema tudi njegovega mišljenja in pogledov na svet. V tistih letih je bilo težko dobiti zaposlitev. Takole pravi: »Sam ne vem, kdaj sem začel razmišljati o krivicah, na primer o tej, da niso imeli vsi dela in zagotovljenih pokojnin.«

Ker je želel tudi sam nekaj prispevati »za boljši jutri«, se je pridružil komunistom.

Spominja se, da ga je v partijo sprejel Ludvik Kukavica, in sicer pod kozolcem, ki je stal tam, kjer je sedaj združni dom. To je bilo v jeseni leta 1936. Kmalu po sprejemu v partijo se je še z nekaterimi drugimi somišljeniki odpravil na otok Brač. Tam je bilo zbirno mesto za tiste, ki so se hoteli v Španiji pridružiti borbem ter pomagati pri obrambi republike. Pa s tem ni bilo nič, kajti nekdo jih je izdal, tako da so jih precej ujeli, med njimi tudi njega in jih po več zasljevanjih poslali domov.

Komunisti iz Zaloga in okolice so se večkrat srečevali na sestankih, ki jih je vodil Adolf Jakhel. Na teh sestankih so obravnavali politične razmere doma in v svetu. Naloga vsakega komunista je

Stane Židan

namreč bila seznanjati ljudi, da je pot, po kateri gre komunistična partija, edina prava pot v prihodnost. Ob državnih volitvah leta 1937 so se zelo dobro odrezali, kajti prav v Zalogu je večino glasov dobila delavsko-kmečka stranka, ki so jo podpirali komunisti.

»To so bila leta,« meni Stane Židan, »ko je vsak dan prinesel kaj novega.«

Težka, a pomembna in živahna leta. Stanetu Židanu se zdi, da danes ni več tako.

Besedilo in slika: D. J.

● POŽARNA VARNOST

Več preventive in osveščenosti

S Tonetom Marinom sva se spet enkrat dobila — to pot na avtobusu. Ga ne poznate? Okoli 50 let ima in stanuje na Peči 4. Doma je iz Gabrovke pri Litiji. Trinajst let in pol mu je bilo, ko je 1941. postal kurirček na zvezi med glavnim odborom OF in zasavskimi revirji. Po osvoboditvi se je ustalil v Ljubljani, kjer se je izučil za avtomehnika. Leta 1948 je šel v vojaško letalsko šolo. Med delom v naši armadi se je izpopolnil v pirotehniko, po vrnitvi v Ljubljano 1964. pa še v požarni varnosti.

Imata pirotehniko in požarna varnost kaj skupnega?

Da, isto izhodišče: oksidacijo — zgorevanje.

S kolegom inž. Sašom Geržičem poučujeva naše delavce o požarni varnosti in preventivi. Tako se usposablja, da spoznajo požarno nevarne situacije in

znajo delati s priročnimi gasilnimi pripomočki. Opravlja požarno-preventivne preglede, svetujeva požarne ureditve v delovnih organizacijah, stanovanjskih hišah ali v obrtniških delavnicah.

Najino delo pa ni samo v požarno-preventivnih pregledih. Na seminarjih in tečajih se na-

vzoči naučijo ravnanja z ročnimi gasilnimi aparati, hidranti ali drugimi priročnimi gasilnimi sredstvi. Tak tečaj ali seminar je celota, ki bi jo potreboval vsak občan ne samo na delovnem mestu, ampak tudi doma.

Kaj to pomeni?

Ogenj vsako leto uniči ogromno naših materialnih dobrin, nešteto ljudi pa tudi življenja.

Poglejte, koliko je v industriji in zavodih požarov, ki so nastali zaradi malomarnosti, neznanja ali površnosti. Večkrat so vzroki požara nepravilno skladiščenje ali uporabljanje vnetljivih tekočin, plina in drugih gorljivih

snovi. Če bi ljudje vedeli, kako se vsa ta sredstva uporabljajo, do teh nesreč ne bi prišlo. Zato naj bi vsak vedel, da ne sme kurilnega olja shranjevati v drvarnici, na stopnišču ali na podstrehi. To velja tudi za jeklenke gospodinjskega plina butana-propana. Uporaba plinskih naprav je zelo ekonomična, pa tudi nevarna, ker je 1,9 % plina v zraku dovolj za eksplozijo, kakor hitro pride v stik z iskro ali plamenom. Plinske naprave bi morale biti vedno brezhibne in pod stalnim strokovnim nadzorom. Vsem uporabnikom plina bi svetoval na bavo indikatorja za plin, ki ga namestijo v prostor, kjer uporabljajo plin.

Požarna varnost je tudi neločljivi del družbene samozaščite, več pozornosti požarni varnosti namu osveščanju slehernega pomeni tudi večjo pripravljenost na vse morebitne nesreče.

Seveda sva medtem že izstopila. Na obzorju je lebel večerni sij.

Ali bo ta noč mirna? Ali ne bo ogenj uničeval naše dobrine in ogrožal ljudi? Najbrž ne, če bomo znali bedeti nad tistim, o čemer nam je delno spregovoril tudi Tone Marin.

AM

● OCENA POLITIČNOVARNOSTNIH RAZMER V OBČINI

Še več prizadevnosti

Na zadnjem sestanku občinske konference ZKS Ljubljana Moste — Polje se komunisti pri obravnavanju političnovarnostnih razmer v naši občini niso zadovoljili le z naštevanjem uspešno opravljenih nalog — ki jih ni bilo malo —, temveč so tudi kritično spregovorili o nepravilnostih in pomanjkljivostih. Smisel ocene političnovarnostnih razmer je bil ugotoviti, kako delajo družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in sploh delegatski sistem, odkriti vzroke za morebitne nezaželene pojave in jih seveda tudi odpraviti.

Že v uvodu je sekretar komiteja Dino Kodarin navedel vrsto pojavov, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju in bi morali svoj delež k njihovu reševanju prispevati tudi komunisti. Tako je omenil, da je še vedno veliko slabopripravljenih in neplešnih sestankov. Prav to je tudi eden izmed vzrokov za slabo delo mladinske organizacije v občini. Vemo tudi, da v naši občini dvajset delovnih organizacij že več let posluje na meji rentabilnosti — in zato prav v njih prihaja do družbeno nezaželenih pojavov. Vse preveč je primerov, ki prizadevajo občana kot posameznika, kot recimo že več let trajajoče pomanjkanje pitne vode v višjih nadstropjih stanovanj v Polju, občan pa je ob tem nemočen. Vse bolj se srečujemo s socialno diferenciacijo, ki je povezana s neopravičnim boga-

tenjem, pa tudi z neodgovornostjo in nesposobnostjo nekaterih družbenih služb.

Že v gradivu, ki so ga prejeli delegati, da bi se bolj pripravili na razpravo, je bilo omenjeno, da so družbenopolitične organizacije, predvsem ZK, SZDL, sindikat, ZZB NOV in ZRVS, veliko prispevale k stabilizaciji varnostnopolitičnih razmer v mestu in v občini. Zelo uspešno so bile izvedene delegatske volitve leta 1978 in letošnje razprave o zaključnih računih. Razpravljalci pa so se povedali, da ne moremo biti zadovoljni s potekom akcije Nič nas ne sme presenetiti, kajti še vedno niso vse KK SZDL izdelale svojih programov, nekatere, ki jih imajo, pa teh niso uskladile s programi delovnih organizacij. Iz poročila postaja milice je bilo razvidno, da se število kaznivih dejanj ni bistveno povečalo, narašča pa mladostno prestopništvo, intervencije milicnikov v stanovanjih in število smrtnih žrtev v prometu.

Razprava je tudi pokazala, da so družbenopolitične organizacije premalo navzoče pri uresničevanju nalog v zvezi z ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, kar seveda tudi vpliva, da se ti dve področji prepočasno podružbljata.

Ob vseh navedenih in še drugih pomanjkljivostih, o katerih so govorili na seji, so komunisti po končani razpravi sprejeli ustrezne sklepe, s katerimi bodo zagotovili nadaljnjo krepitev političnovarnostnih razmer v občini, uspešni potek akcije Nič nas

● PRED IZBIRO POKLICA

Zadovoljni vse življenje

Z razvojem družbe se je ne le povečalo število različnih poklicev, marveč so ti postali tudi odgovornejši in zahtevnejši zaradi njihove nadaljnje razdelitve in specializacije. Pri delu vse bolj prihaja do veljave človeški dejavnik. Zato danes na poklic ne gledamo le z gospodarske in sociološke strani, temveč tudi s psihološke in pedagoške. Ker vemo, kako pomembna je izbira poklica, posvečamo zdaj temu tudi vse več pozornosti.

Vse osnovne šole v naši občini imajo dobro razvite svetovalne službe, ki s pomočjo strokovnjakov zavoda za zaposlovanje usmerjajo in svetujejo mladini pri tej življenjski odločitvi. Mlade pričnevo poklicno usmerjati šele v sedmem razredu osnovne šole, morali pa bi jih že prej. Opažamo namreč, da je kar precej tistih, ki zadnji trenutek pred odločitvijo še niso dovolj seznanjeni z raznimi vrstami poklicev in različnimi deli, njihovimi posebnostmi in zahtevami. Tudi ne vedo, kakšna so njihova lastna nagnjenja in sposobnosti ter kaj jih sploh veseli. Pri tem pa jim starši velikokrat ne morejo ali jim niso sposobni pomagati. Starši včasih želijo, da bi se njihov otrok odločil za poklic, za katerega se sami iz različnih vzrokov niso mogli usposobiti, pa zato svoje želje in pričakovanja prenašajo na otroka.

Kako poteka poklicno usmerjanje v praksi, kaj vse je treba storiti, da se odkrijejo učenčeve sposobnosti in nagnjenja, da se to dvojno uskladi z njegovimi željami in možnostmi, sta nam po-

vedali psihologinja Katarina Grča ter socialna delavka Zvonka Mencinger z OŠ Polje. Prav na tej šoli je poklicno usmerjanje že dalj časa dobro organizirano in uspešno.

Učence v 7. razredu osnovne šole obišče poklicni svetovalec z zavoda za zaposlovanje, ki se na sestankih pogovori tudi z njihovimi starši. Potem učence testirajo, to je ugotovijo njihove sposobnosti in nagnjenja, ter jih peljejo na ogled različnih tovarn in podjetij, kar je namenjeno boljšemu spoznavanju poklicev.

V prvih mesecih pouka v 8. razredu učenci izpolnijo posebno anketo, v kateri napišejo, s čim bi se najraje ukvarjali, kateri poklici jih najbolj veselijo, na katerih področjih menijo, da bi bili uspešni, pa tudi kakšne želje imajo njihovi starši. Mnenje o zdravstvenem stanju učenca povedo v šolski ambulanti, psihologinja pa se z vsakim učencem porazgovori. Torej želje otroka, njegove sposobnosti in nagnjenja, mnenje zdravnika in povzete pogovora s psihologinjo vplivajo na odločitev komisije, ki

svetuje učencu, za kateri poklic naj se odloči.

»Že vsa leta imava s socialno delavko razdeljeno delo tako,« je povedala psihologinja Katarina Grča, »da se jaz ukvarjam s tistimi, ki se odločajo za nadaljevanje šolanja na srednjih šolah, socialna delavka pa ima na skrbi učence, ki želijo v poklicne šole.« Vse več osemšolcev se odloča za nadaljevanje šolanja na srednjih šolah in vse manj je takih, ki se želijo izučiti kakega poklica, čeprav so stiki osnovne šole v Polju z delovnimi organizacijami v naši občini zelo dobri.

Marsikateri učenec veseli poklic, za katerega pa svetovalna služba ugotovi, da zanj nima dovolj sposobnosti. Vendar je takega učenca težko pregovoriti, še zlasti, če ga v tej želji podpirajo tudi starši.

Sicer pa nikogar ne silijo v poklic, ki ga ne veseli, kajti mnogi izmed takih kasneje sami spoznajo, da se niso pravilno odločili. Težko pa je v primerih, ko bistri in sposobni otroci zaradi domačih razmer ne morejo nadaljevati šolanja, čeprav si to želijo. Morda se tisti trenutek niti sami niti njihovi starši ne zavedajo vseh posledic, ki jih prinaša napačno odločitev za bodoči poklic. Vsi namreč večkrat pravimo in tako tudi mislimo, da želimo otrokom vso srečo v življenju. Veselje in uspeh v poklicnem delu pa sta prav zagotovo velik del življenjske sreče.

D. J.

● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS

Srečanje rezervnih vojaških starešin Jugoslavije

Že pred leti je vznikla ideja, da bi se rezervne vojaške starešine Jugoslavije na dan borca vsako leto zbrali na osrednji proslavi, kjer bi obujali tradicije iz narodnoosvobodilne vojne, obenem pa bi spoznavali družbenopolitično življenje, gospodarska prizadevanja in uspehe na področjih, kjer imajo tudi rezervne vojaške starešine v naši družbi izredno pomembno vlogo.

Letošnje 9. srečanje rezervnih vojaških starešin Jugoslavije se je sklenilo na osrednji makedonski proslavi tega praznika v Štipu, slavnostni govornik pa je bil član predsedstva CK ZKS Lazar Mojsov. Srečanja se je udeležilo tudi sedem članov iz naše občine. Skupaj z drugimi udeleženci iz ljubljanskih občin smo bili tridnevni gostje v občini Struga.

V Skopju so nas takoj po prihodu pristočno sprejeli predstavniki rezervnih vojaških starešin Makedonije in Struge. Na potovanju po Makedoniji skozi Tetovo, ob Mavravskem jezeru, skozi kanjon Radike, mimo Debra in hidrocentrale Globočnica, prek Prilepa in Titovega Velesa do mesta srečanja Bratstva in enotnosti ZRVS v Štipu smo se prepričali o napredku v SR Makedoniji.

Mesto Štip nas je sprejelo z navdušenjem, saj je udeležba na proslavi pokazala vso pomembnost, ki jo imajo rezervne vojaške starešine pri obrambi domovine.

V občini Struga smo bili tudi gostje pri predsedniku skupščine in predstavnikih družbenopolitičnih organizacij skupaj s tovariši — člani ZRVS iz SR Bosne in Hercegovine. Organizacija ZRVS občine Struga je po uspehu, delu in aktivnosti prva v Makedoniji, saj delujejo njeni člani v vseh organih in organizacijah v občini in želijo ta uspeh še naprej vsaj obdržati.

Mesto Struga se prizadeva, da poleg turizma ob Ohridskem jezeru razširi tudi industrijsko in kmetijsko, veliko pozornost pa posveča tudi ureditvi mesta in okolice.

Ob slovesu v Štupu smo vsi izrazili željo, da se ponovno srečamo, izmenjamo mišljenja, vidimo uspehe v drugih krajih in organizacijah, obenem pa se obvezujemo, da bomo še aktivnejši v svojih osnovnih organizacijah po krajevnih skupnostih.

D. P.

GOSTINSKO PODJETJE FIGOVEC p.o.
Ljubljana, Ob Ljubljani 24

išče v Ljubljani
stanovanja ali sobe za svoje delavce

Ponudbe pod: »Dobri plačniki«.